UZ MEĐE POSIVJELE

Zamezgraše stabla u proljeće. I vladika se ispravi. Štap ga je izvodio do prvih hladova.

"Ne predajem se ležaju ni bolesti! Ne predajem se smrti. Što da trunem pod vlažnim guberom."

Konja mi osedlajte!

Ne, sveti vladiko, još si slab!

Moram. Čuo sam za teški zločin – momče je jedno nedužno, kažu, sasječeno u komade.

Ruke momačke podigoše ga do sedla i on se krenu prema podaljem selu, prema onoj kući ojađenoj.

Nedjelja i svud okolo svijetli mir i sunčano jutro.

Doznavši ko se primiče njenoj kući, majka poginulog uzme sinovljev bijeli gunj, sav krvav i ispresijecan, pa s njim išeta pred vladiku.

Ovijena crninom, ona ide veoma sporim dugim korakom; ispod raše vide se samo vrhovi opanaka – oni se pokreću u tačno odmjerenim razmacima, kao rijetka kapavica sa volta.

On sjaha. Idu jedno prema drugom i gledaju se pravo u oči. Samo je njegov korak nesiguran i nešto brži.

Najednom, žena baci onaj gunj pred njegove noge, pade na koljena i zakuka:

Pravdu, sveti vladiko, pravdu! Ne daj da se pršti tvoja sirotinja!

Sav potresen, vladika pokri oči rukama i povika:

Ko to učini, istragom se istražio!

Proču se po svoj zemlji ova teška kletva, pa je ubičina kuća odista počela da čili, dok nije opustjela – niko se nije smio iz nje ženiti, niti u nju slati svoje odive.

Pri povratku vladika zađe u drugo selo. Od umora su mu ruke podrhtavale, dugačka sijeda brada rasula se po prsima. Visoki stas već dosta povijen, oči upale – pa je sav nalik na staru orlušinu, koja se zbog nemoći upitomila.

Ali, kad progovori sa seljacima, glas mu je blag i srdačan, narodu izgleda da on zna sve njihove tegobe – pita ih upravo o onome što ih tada najviše tišti. Čuli su o njegovom isposničkom životu i o njegovim kletvama i o svemu što se – kao legenda – nadovezivalo i širilo još za njegova života.

I često se pitao prosti čovjek:

Ama, je li to svetac, ljudi moji?

Tako su ga zagledali i u ovom selu. Kad bi mu prišli ruci, dobro bi je opipali da vide je li to ruka kao i u svakog drugog čovjeka. I pitali bi ga: osjeća li bol kad se udari ili posiječe. Začudo im je bilo što veoma malo jede.

Njega sunčane zrake hrane i snagom nalivaju.

I studena mjesečina grije mu žile.

Žena jedna i starac opaziše kako vladika zađe iza šiba i zadiže mantiju. Okrenuše se na drugu stranu i sjedoše pri plotu. Malo potom žena stade nagovarati starca:

Hajde, čo'će, da vidimo ostaje li iza njega isto što iza obična čeljadeta. Zbore da je on sveti čovjek.

Ma ne budali, stara! Šta li će tebi, manitulji jednoj, pasti na um!

Ne koči se tu! Zanosiš glavu, ni da si u velju gospodu uskočio... No, hajde da vidimo je li zbilja svetac.

Oporavljajući se, dokon, vladika je imao vremena da se osvrne prema izvoru svojeg života.

"Često su me ljudi pitali: 'Koliko imaš godina? Koje godine si rođen?' Odgovarao sam kako sam umio. No, ima li to ikakve važnosti? Život ionako zapisuje godove na licu i kostima ljudskim i damari odbrajaju crvene kuglice vremena.

U nas se slabo vodi računa kad je ko rođen. Kaže se: nastao je one godine kad udari turska vojska od Skadra... Ili: ugledao je svijet pred Vaskrs ili usred maloga posta, pa se to zapamti, ali se često ne zna koje to bi godine.

Kad sam se rodio, niko nije pomišljao da ću biti vladika crnogorski i da bi, makar reda radi, valjalo zapamtiti ili zapisati taj dan – tada se rodilo samo jedno obično njeguško čobanče, za koje se nije znalo hoće li navršiti godinu dana života. U seljačkoj porodici bilo je nebrojeno briga i poslova, ko će još udarati na trag kad se koje dijete rodilo!

Tako i ja, pomalo sa stidom kazujem ljudima otprilike: 'rođen sam oko 1750, godinu ili dvije ovamo ili onamo. Eto, napisah preklani ruskom caru da imam osamdeset godina, tako sam mu i dvije godine prije toga pisao da imam sedamdeset i osam – i po tome izlazi da sam rođen 1748. Ali, za davola, napisah knjazu Galjicinu još 5. decembra 1824. i nazvah sebe sedamdesetčetvorogodišnjim starcem – kao da sam rođen 1750. godine!

Očigledno, tu sam nešto i ja sam zamrsio, i to svojom rukom!"

U to banu Simo sa svojim stihovima.

Da čujete, sveti oče, šta sam nakitio – to je nova poezija!

SADRŽAJ POGLAVLJE 69.